

Henkilökohtainen budjetointi

Avain kansalaisuuteen

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

TAMPERE

PORI

Kainuun sote

Henkilökohtainen budjetointi hyvän elämän mahdollistajana - saadaanko samoilla kustannuksilla enemmän?

Valtakunnallinen päätösseminaari 7.5.2019

Aija Kettunen

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Henkilökohtainen budjetointi hyvän elämän mahdollistajana - saadaanko samoilla kustannuksilla enemmän?

- Mistä on kysymys?
- Mitä nyt tiedetään?
- Miten selvitetään?

Saadaanko HB:lla samoilla kustannuksilla enemmän "hyvää elämää"?

→ kysymys kustannus-vaikuttavuudesta

Ajatellaan, että ...

...kun henkilöiden omaa roolia, itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta vahvistetaan HB:lla

→ tuen ja palvelujen vaikuttavuus lisääntyy

→ enemmän hyvää elämää

→ kustannusten kasvamatta tai kustannukset vähenevät.

Jos näin olisi, HB olisi kustannus-vaikuttava toimintatapa

→ Hyvä valinta. **Mutta onko näin?**

Mitä tiedetään HB:n kustannus- vaikuttavuudesta kansainvälisesti?

- Tutkimusta vähän, eniten UK:ssa ja USA:ssa
- Käyttäjät kokevat hyötyvänsä: mm. nuoret vammaiset ja henkilöt, joilla mielenterveysongelmia (Englanti)

Mutta

- Mahdollisuus valita ei aina lisää tavoiteltuja vaikutuksia
- Kustannuksista ristiriitaisia tutkimustuloksia
- Toteutustapoihin liittyy mekanismeja, jotka voivat myös lisätä kustannuksia (välillisiä kustannuksia, skaalahyötyjen menetystä)

→ Haasteellinen tutkittava

Mitä tiedetään HB:n kustannus- vaikuttavuudesta Suomessa?

Pilotteja, joissa on kehitetty toimintatapaa – **VÄLTTÄMÄTÖNTÄ**

- Ei **tutkittua** tietoa kustannuksista eikä tavoitelluista vaikutuksista itsemääräämisoikeuteen ja ”hyvään elämään”
 - Ei arviointitutkimusta, ei riittäviä aineistoja, ei vertailuasetelmia

Mutta

- Myönteisiä kokemuksia ja tyytyväisyyttä - myös haasteita
- Havaintoja tärkeistä asioista kustannusten ja vaikutusten kannalta mm.
 - Toteuttamistapa, HB:n määrittäminen, työntekijän työote ja osaaminen, henkilön saama tieto ja tuki, palvelujen integraatio, tuen ja palvelujen saatavuus paikkakunnalla, paikallinen kustannustaso ...

Mitä tarvitaan kustannus-vaikuttavuuden tutkimiseksi?

HB-toimintatapa määritelty

Tietoa kustannuksista

- tuen ja palvelujen sekä toimintatavan kustannuksista (työntekijä, tukihenkilö, yleiskustannukset)
- sote-organisaatiolle ja tuen ja palvelujen tarvitsijalle ja läheisille

Tietoa vaikutuksista

- Lisääntyykö itsemääräämisoikeus ja vapaus valita?
- Saadaanko tavoiteltuja vaikutuksia? ”Hyvä elämä” määriteltävä → mittarit

Vertailu - vastaavat tiedot muista toimintatavoista

→ Saadaanko enemmän samoilla kustannuksilla?

Miten kustannus-vaikuttavuuden tutkiminen toteutetaan?

- Laaja HB:n asteittainen käyttöönotto, jonka yhteydessä toteutetaan huolellisesti suunniteltu taloudellinen arviointitutkimus

Tai

- Rekisteriaineistoon perustuva arviointitutkimus sosiaali- ja terveydenhuollosta kertyvällä, HB- ja muiden järjestämistapojen käyttöä ja käyttäjiä kuvaavalla tiedolla

Laaja HB:n asteittainen käyttöönotto ja taloudellinen arviointitutkimus

- Yhtenäinen HB-toimintatapa sovittu ja kuvattu
- Yhteistyö erilaisilla seuduilla toimivien sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjäorganisaatioiden kanssa, jotka sitoutuvat
 - Ottamaan HB:n käyttöön asteittain → tutkimusasetelma
 - Tuottamaan tietoa ja tukemaan tietojen hankinnassa
- Laaja tietojen keräys HB- ja tavanomaisen toimintamallin
 - Tavoitelluista vaikutuksista tuen ja palvelujen tarvitsijoille valituilla mittareilla
 - Kustannuksista
 - Taustatiedoista
- Täydentävä monimenetelmäinen tutkimus

→ Vaatii paljon työtä sekä tutkijoilta että sote-organisaatioilta

→ Tuloksia n. 3-4 vuodessa

Rekisteriaineistoon perustuva arviointitutkimus sosiaali- ja terveydenhuollosta kertyvällä tiedolla

- HB-toimintatapa otettu käyttöön laajasti, mutta ei kaikkialla
 - Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäjäorganisaatiot
 - keräävät ja tallentavat tietoja yhtenäisesti ja laajasti
 - Rekistereistä on saatavana luotettavia tietoja
 - vaikutuksista tuen ja palvelujen tarvitsijoille; kustannuksista; taustatietoja
 - Vaatii tietojen keräämisen ja tietojärjestelmien kehittämistä ja yhtenäistämistä (asiakastietojärjestelmät ja rakenteinen kirjaaminen, taloushallinnon järjestelmät)
- Kun/jos tietoja on saatavana, tutkimusvaihe ei työllistä sote-organisaatioita
- Tuloksia monen vuoden kuluttua

SOTE-tietopohjan ja tiedolla johtamisen kehittämistä on syytä jatkaa riippumatta maakunta- ja SOTE-uudistuksen valmistelun päättymisestä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen jatkuu ja tietoa tarvitaan tietojohdamisessa ja päätöksenteossa.

Kiitos!

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

SOSIAALI- JA
TERVEYSMINISTERIÖ

 Metropolia

 Saimaan
ammattikorkeakoulu

Diak

TAMPERE

Kainuun sote

 Perhehoitoliitto

 HELSINGIN
DIAKONISSALAITOS

 KASPER
Kasvatus- ja perheneuvonta ry

Martat

Sulat ry

